

Prova d'aptitud personal
Graus en Educació Infantil i en Educació Primària

Competència comunicativa i raonament crític
Sèrie 4

Qualificació			TR
Secció 1	Part 1		
	Part 2		
Secció 2			
Secció 3			
Suma de les notes (qualificació sobre 100)			
Qualificació sobre 10			
Qualificació final			

Etiqueta de l'estudiant

Ubicació del tribunal

Aula

Etiqueta de qualificació

Etiqueta de correcció

Aquesta prova consta de tres seccions:

Secció 1. Comprensió lectora

Secció 2. Expressió escrita

Secció 3. Reflexió sobre la llengua escrita

Tingueu en compte les observacions següents:

1. És obligatori respondre en català.
 2. La prova avalua la capacitat d'expressar-se correctament. Per aquest motiu, es penalitzaran els errors d'ortografia, de lèxic, de morfologia i de sintaxi amb un descompte d'1 punt per errada (el conjunt de la prova té un valor de 100 punts).
 3. Escriviu les respostes en l'espai assignat. Podeu utilitzar les pàgines 10 i 11 per a fer esquemes, esborranys, etc., però tingueu en compte que no es corregiran en cap cas.
-

SECCIÓ 1. COMPREENSIÓ LECTORA

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que es plantegen tot seguit.

El caràcter dels russos i el dels lleidatans són molt semblants

Què fa que un jove lleidatà dediqui deu anys a traduir al català la gran novella en vers de la literatura russa? Descobrim qui és el filòleg Arnau Barios (Térmens, 1989), que ha traduït els més de cinc mil versos d'Eugeni Oneguín

Eugeni Oneguín, el clàssic més celebrat d'Aleksandr Puixkin (1799-1837), el far que illumina el món literari sorgit de la taigà (els boscos d'avets de les fredes terres boreals), és una obra publicada per fascicles entre el 1823 i el 1831. L'autor tarda set anys i quatre mesos a escriure aquesta novella en vers. Gairebé dos segles més tard, el jove filòleg i traductor lleidatà Arnau Barios (Térmens, la Noguera, 1989) tarda deu anys a traduir l'obra al català. La tasca no és senzilla: la novella té més de cinc mil versos. I Barios se'n surt amb tots els honors. La seva obsessió pel detall fa que la traducció, publicada per Club Editor, guanyi el Premi Ciutat de Barcelona 2019 i el Premi Serra d'Or 2020. Però què fa que un jove lleidatà vulgui dedicar deu anys de la seva vida a traduir aquesta obra cabdal de la literatura russa?

Per descobrir-ho, em dirigeixo a la petita població de Térmens, on el filòleg acaba de tornar després d'haver estat gairebé una dècada vivint en diferents ciutats russes. Els últims anys treballava a Sant Petersburg, on s'encarregava dels estudis de català a l'Institut Ramon Llull. I també hi feia de traductor, és clar.

En arribar, no es veu ni una ànima pel carrer i la calor del migdia és sufocant. És estiu i som en ple Ponent. Però és quan Barios m'obre la porta que l'espai i el temps es col·lapsen: tot i ser a 2.855 quilòmetres de Sant Petersburg, Rússia és més a prop que mai. És com si el país li hagués quedat impregnat a la pell. El seu rostre angulós i pàl·lid i el cos de complexió prima delaten que ha passat moltes hores assegut a l'escriptori; hores dedicades al pensament i a les lletres, abstret del món terrenal. Absort en unes paraules i un alfabet aliens, el ciríl·lic; aquell enigma, aquell mur lingüístic que Barios intenta desxifrar; i la seva mirada, més aviat analítica i taciturna... Ja ho tinc! Dostoievski! Sembla un personatge de Dostoievski!

Seré i amable, l'Arnau m'ofereix una beguda refrescant per fer-me passar la calor. I amb el seu gest m'adono del tatuatge que duu al braç, escrit en ciríl·lic. «Me'l vaig fer abans d'anar-me'n, com a record», somriu, mentre recorre les lletres amb el dit. «És una frase d'*Els germans Karamàzov*. Vindria a dir "La vida és el paradís", tot i que en rus no hi ha articles», puntualitza.

La seva relació amb el país eslav va començar per atzar. «Quan vaig acabar el batxillerat humanístic, volia estudiar filologia, però vaig pensar que l'anglès, el francès i l'italià eren llengües que ja aprendria pel meu compte. En canvi, si no estudiava rus, no n'aprendria mai», recorda. En aquells moments tampoc no havia llegit gaire literatura russa. Tot canvia quan comença a estudiar filologia eslava i viu durant llargs períodes al país de Tolstoi. «Vaig descobrir que aquella era la literatura que més m'agradava i també que en aquell país m'hi trobava a gust. L'havia encertat», somriu.

Però la dèria per *Eugeni Oneguin* comença una mica abans, durant el primer any de carrera: «Entre els companys de filologia, que érem una mica *friquis*, volíem fer grans coses a la vida. Tots volíem traduir una gran obra. El Pau Sabaté, que feia filologia clàssica, va traduir la *Illiada* i, en el meu cas, vaig optar per l'obra més important de la literatura russa en vers, que és *Eugeni Oneguin*», explica divertit. Una obra que coneixia per la traducció en prosa que n'havia fet Xavier Roca-Ferrer. «És una novella una mica estranya, experimental, amb una construcció en què es veu com la literatura ens canvia i influeix en la nostra identitat», afirma Barios.

Cada paraula, cada frase, cada vers requereix tota l'atenció del traductor. «Soc molt curós en la mètrica, és la meva obsessió; hi perdo molt temps, en aquestes coses. Potser després m'equivoco en una altra cosa, però aquesta feina de matar-me a trobar una paraula m'agrada», confessa. Fins i tot reconeix que ha arribat a estar tres mesos encallat en una rima. «Això no vol dir que no pensi en res més, però sí que la tinc present, com quan no pots resoldre un problema i hi vas pensant, caminant pel carrer, buscant i memoritzant paraules, fins que hi trobes la solució. Hi ha moments en què voldries abandonar, en què et sembla que és impossible. Pots acabar una mica grillat», riu.

La traducció mai no pot ser literal: per aquest motiu encara no funcionen els traductors automàtics en literatura. «El que un text diu literalment no és el que vol dir en realitat, com passa amb les frases fetes o amb altres expressions; per això, traduïdes literalment queden molt poc naturals», reflexiona Barios. Viure a Rússia i llegir-ne la literatura és bàsic per a la seva tasca. «No pararia mai d'aprendre rus. Si no és la teva llengua materna, s'ha d'estudiar tota la vida», considera.

I també cal conèixer els russos i la seva idiosincràsia. «Al principi xoca la seva agressivitat pel carrer. No hi veus gent somrient. De fet, si algú et somriu és perquè vol alguna cosa, com insinuar-se't o prendre't els diners», explica. «Després, quan els coneixes i entres en el seu ambient, tothom és molt simpàtic i fins i tot invasiu. Si ets amic seu, ja està, els ho pots demanar tot, però ells també t'ho poden demanar tot. Poden venir a qualsevol hora a casa teva i no ho consideren una invasió de la intimitat», continua. En les novel·les això també es veu bastant; per exemple, a *Eugeni Oneguin* hi ha la festa de Tatiana, en què es reuneixen tots, i t'adones que avui dia una festa com aquella es podria celebrar en un pis de Moscou.

Li pregunto si és cert que els russos tenen aquesta visió fatalista que es percep en moltes de les seves novel·les. «Sí que tenen aquesta mentalitat d'«el que hagi de ser, serà». Com si la vida tampoc no valgués tant la pena per mantenir-la a qualsevol preu, com si la supervivència no fos el més important», reflexiona. També hi ha el tòpic de veure'ls com a persones més aviat tristes i taciturnes. «Hi ha obres literàries en què tot són monòlegs interns i pots pensar que això no és possible, que ningú no parla tanta estona amb si mateix. Tanmateix, allà, hi ha gent molt taciturna, que pot estar-se hores sense dir res, però també n'hi ha que pot parlar durant hores i hores, com un monòleg», somriu.

Amb tot aquest ventall de personalitats, no és estrany que molts novellistes russos tinguessin una bona font d'inspiració. «Després de Tolstoi i Dostoievski, tota la literatura mundial canvia. Són autors que descriuen molt bé l'interior dels personatges, arriben a llocs on no havia arribat mai ningú. Sovint, quan els llegeixes, penses: «Quins personatges més estranys!» Sembla que entris en un manicomi, però suposo que si han tingut tanta influència és perquè tothom s'hi deu reconèixer una mica, en aquest manicomi.» És el retrat de la humanitat; un retrat que també es llegeix a *Eugeni Oneguin*.

Endinsar-se en el món de Puixkin ha estat clau per a Barios per poder submergir-se en l'idioma i la cultura russos: «Quan aprens un idioma també aprens coses sobre la història, el caràcter, el pensament i la política d'un país, i això et fa de mirall, de contrast. Et fa reflexionar sobre la teva pròpia cultura», precisa.

El fet és que d'obres russes que encara s'hagin de traduir al català n'hi ha moltes. «Una altra cosa és que les editorials les vulguin traduir i t'ho encarreguin», matisa el filòleg. Calcula que a Catalunya hi ha quatre o cinc traductors de rus en actiu i que ell deu ser dels més joves. Però està decidit a seguir treballant en aquest camp. «Quan no tradueixo ho trobo a faltar, tinc un buit, i de vegades ho faig per plaer. Agafo poemes russos i els tradueixo», confessa.

Però el que ja no podrà tornar a fer és traduir una altra novella en vers tan gran com *Eugeni Oneguin*. No n'hi ha cap altra de tan important en llengua russa. «Quan vaig començar filologia això era un somni, aspirava a ser traductor i ho he aconseguit. I ara, d'una manera molt russa, tampoc no soc feliç», riu. «Bé, sí que ho soc, però tinc una mena de decepció, i d'això mateix també tracta la novella.»

Part 1

Tenint en compte el text que heu llegit, trieu la resposta correcta en cadascuna de les cinc qüestions següents.

[15 punts: 3 punts per cada resposta correcta, 0 punts per les qüestions no contestades i -1,5 punts per cada resposta incorrecta]

1. En el text apareixen citats diferents escriptors, traductors i personatges, concretament:
 - a) tres escriptors —Puixkin, Karamàzov i Tolstoi—, un personatge —Oneguín— i dos traductors —Barios i Sabaté.
 - b) els personatges Oneguín i Karamàzov, dos escriptors —Dostoievski i Puixkin— i dos traductors —Barios i Roca-Ferrer.
 - c) tres escriptors —Tolstoi, Dostoievski i Puixkin—, els personatges Oneguín, Tatiana i Karamàzov, i tres traductors —Barios, Sabaté i Roca-Ferrer.
2. *Eugeni Oneguín* és una obra
 - a) que va ser escrita en deu anys i va ser traduïda al català en set.
 - b) composta per cinc mil versos més en català que en la llengua original, per això es va trigar tant temps a traduir-la.
 - c) que s'ha traduït per segon cop al català; la traducció en vers ha implicat una dècada de feina.
3. Quina de les idees següents defensa l'entrevistat sobre la traducció?
 - a) Una bona traducció no pot ser literal, perquè és impossible traduir un text paraula per paraula sense trair-ne el sentit profund.
 - b) Només es pot fer una traducció literal si es viu al país on es parla la llengua que es tradueix.
 - c) No cal obsessionar-se en la traducció literal, només cal copsar el significat del text a grans trets.
4. Quina sensació té el traductor havent culminat la traducció d'una obra tan important?
 - a) Té un sentiment agredolç pel fet d'haver acomplert un vell somni.
 - b) Té la sensació de ser molt *friquí* per haver-hi dedicat tant temps.
 - c) Tem que l'editorial no es faci càrrec de les hores que hi ha dedicat de més.
5. Què explica el traductor sobre Tolstoi i Dostoievski?
 - a) Tolstoi i Dostoievski eren personatges de manicomi, experts en descripcions.
 - b) Tolstoi i Dostoievski van descriure personatges que semblen propis de manicomi.
 - c) Tolstoi i Dostoievski eren dos escriptors semblants als personatges de manicomi descrits en les seves obres.

Espai per a la correcció		
Secció 1. Part 1	Qüestió 1	
	Qüestió 2	
	Qüestió 3	
	Qüestió 4	
	Qüestió 5	
	Total de les qüestions*	

3 punts per cada resposta correcta, 0 punts per les qüestions no contestades i -1,5 punts per cada resposta incorrecta.

* Aquest total no pot ser inferior a 0 punts.

Part 2

Responen a les tres qüestions següents, relatives al text que heu llegit, d'una manera sintètica i amb les vostres paraules. Per a respondre, feu servir únicament l'espai que hi ha a sota de cada qüestió.

[15 punts: 5 punts per cada resposta si és correcta i està ben formulada; 2,5 punts si és correcta però hi manca o hi sobra informació o té problemes d'expressió, i 0 punts si és incorrecta]

6. Resumiu tot el que s'explica en l'entrevista sobre la gran obra traduïda per Barios.

7. Expliqueu què cal per a ser un bon traductor de rus, segons Barios.

8. Com interpreteu que la llengua russa es descrigui com un mur lingüístic?

Espai per a la correcció		
Secció 1. Part 2	Qüestió 6	
	Qüestió 7	
	Qüestió 8	
	Suma	
	Descompte per faltes	
	Total de les qüestions	

5 punts per cada resposta si és correcta i està ben formulada; 2,5 punts si és correcta però hi manca o hi sobra informació o té problemes d'expressió, i 0 punts si és incorrecta.

SECCIÓ 2. EXPRESSIÓ ESCRITA

[50 punts. Es valorarà l'adequació, la coherència i la cohesió del text.]

Teniu la il·lusió de dedicar tres anys de la vostra vida a un projecte (de qualsevol àmbit) i sorgeix la possibilitat d'obtenir una beca per a dur-lo a terme. Prepareu un discurs oral formal per defensar el vostre projecte davant d'un jurat. El text ha de tenir un títol que correspongui al nom del projecte i una extensió d'entre dues-centes cinquanta i tres-centes paraules. Anoteu al final el nombre de paraules que heu escrit.

Espai per a la correcció			
Secció 2	Valoració global		
	Adequació	Objectiu	
		Gènere	
		Registre	
	Coherència	Estructura	
		Argumentació	
		Coneixement i valor afegit	
	Cohesió	Sintaxi	
		Puntuació	
		Connexió d'idees	
	Suma		
	Descompte per faltes		
	Total		

SECCIÓ 3. REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA ESCRITA

[20 punts: 0,5 punts per cada error detectat degudament, 0,75 punts per cada correcció adequada i 0,75 punts per cada justificació ben argumentada]

El text següent conté diversos errors. Fent ús de les taules que hi ha a continuació, detecteu i corregiu deu errors d'expressió escrita i justifiqueu-ne la correcció. Els errors poden ser de cultura general, ortografia, lèxic, morfologia, sintaxi, puntuació, adequació, coherència o cohesió. Per fer-ho, seguiu la pauta següent:

Error: Escriviu la forma incorrecta tal com apareix en el text.

Línia: Escriviu en quin número de línia es troba l'error.

Correcció: Escriviu la forma correcta.

Justificació: Expliqueu les raons o la normativa que determinen que la forma és incorrecta.

La casa del mestre Benaiges

- La casa que el mestre Benaiges (1903-1936) va viure i va fer classe durant dos anys és l'atracció principal del poble. «Amb l'empremta del mestre Benaiges, confiem en fer que Bañuelos de Bureba no desapareixi del mapa. Segur que l'hi hauria agradat que el seu record contribuís a tirar el poble endavant», diu Javier González secretari de l'associació Benaiges, que amablement interromp la passejada per obrir-nos la porta amb una enorme clau de ferro. Rehabilitar l'escola per fer-hi un museu pedagògic que divulgui la pedagogia de Freinet, de la qual Benaiges era fidel seguidor, és el principal objectiu de l'entitat, que s'autofinancia a través dels socis. Mentre visitem l'aula reconstruïda, el Javier ens explica els eixos de la pedagogia de Freinet: «Situat al nen al món, no aïllar-lo, no establir una jerarquia entre mestre i alumnes, no fer exàmens, fonamentar el contacte amb la natura i no utilitzar pautes, perquè el nen s'autocorregeixi i aprengui amb les seves pròpies eines». Després ens recorda que «la vida era molt dura al segle XIV: no hi havia aigua, llum ni calefacció. No hi havien màquines i la feina del camp implicava tota la família. Era una costum molt estesa fer treballar la mainada a partir dels dotze anys».
- Bañuelos es va adaptar a aquest estil de vida extrem, encara que obria una finestra mental als nois i noies i també als seus pares, als quals feia classe a les nits.

Adaptació d'un text de Sònia CASAS. *Sàpiens* [en línia]

1	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
2	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
3	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			

4	Error:	Línia:	Correcció:
	Justificació:		
5	Error:	Línia:	Correcció:
	Justificació:		
6	Error:	Línia:	Correcció:
	Justificació:		
7	Error:	Línia:	Correcció:
	Justificació:		
8	Error:	Línia:	Correcció:
	Justificació:		
9	Error:	Línia:	Correcció:
	Justificació:		
10	Error:	Línia:	Correcció:
	Justificació:		

Espai per a la correcció				
Secció 3	1		7	
	2		8	
	3		9	
	4		10	
	5		Suma	
	6		Descompte per faltes	
			Total	

[Pàgina per a fer esquemes, esborranys, etc.]

[Pàgina per a fer esquemes, esborranys, etc.]

--	--

Etiqueta de l'estudiant

Institut
d'Estudis
Catalans